Bedelsiz İhracat İşlemleri Hakkında

Bedelsiz İhracat İşlemleri Hakkında Yazı - Karşılığında yurt dışından bir ödeme yapılmaksızın yurt dışına mal çıkarılması, bedelsiz ihracat olarak adlandırılır.

Bedelsiz İhracat

ÖZET

Karşılığında yurt dışından bir ödeme yapılmaksızın yurt dışına mal çıkarılması, bedelsiz ihracat olarak adlandırılır. Bedelsiz olarak ihraç edilebilecek mallar:

1-a) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından götürülen veya gönderilen hediyeler, miktarı ticari teamüllere uygun numuneler ile reklam ve tanıtım malları, yeniden kullanıma veya geri dönüşüme konu ithal edilmiş mal ve ambalaj malzemeleri,

b) Daha önce usulüne uygun olarak ihraç edilmiş malların bedelsiz gönderilmesi ticari örf ve adetlere uygun parçaları, fireleri ile garantili olarak ihraç edilen malların garanti süresi içinde yenilenmesi gereken parçaları,

c) Yabancı misyon mensuplarının, Türkiye'de çalışan yabancıların, yurt dışına hane nakli suretiyle gidecek Türk vatandaşlarının, daimi veya geçici görevle yurt dışına giden kamu görevlilerinin, bu durumlarının ilgili mercilerce belgelenmesi şartıyla, beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtlar,

ç) Yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtlar,

d) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve üniversitelerin; Görevleri veya anlaşmalar gereği gönderecekleri mal ve taşıtlar,

e) Savaş, deprem, sel, salgın hastalık, kıtlık ve benzeri afet durumlarında; Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, üniversiteler, Kızılay ile kamu yararına çalışan dernek ve vakıfların göndereceksleri insani yardım malzemeleri.

2) Yukarıda belirtilenler dışında kalan hususlar, Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü görüşü alınarak, ilgili gümrük idaresi veya İhracatçı Birliği Genel Sekreterliğince sonuçlandırılır.

Anahtar kelimeler: *İhracat, Fiili ihracat, Bedelsiz ihracat, …*

GİRİŞ

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 150.maddesi başta olmak üzere ilgili mevzuat hükümlerine göre ***ihracat:*** Ticaret politikası önlemleri ve gerektiği takdirde ihracat vergileri de dahil olmak üzere çıkış işlemlerine ilişkin hükümlerin uygulanmasıyla gerçekleştirilir.

- Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilecek eşya, Gümrük Yönetmeliği'nin 131 ve 156.madde hükümleri saklı kalmak üzere, ihracata ilişkin gümrük beyannamesi ile yetkili gümrük idaresine beyan edilir. Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkacak eşyanın gümrük beyannamesine tabi olmayacağı hal ve şartlar yönetmelikle belirlenir.

1) Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ'in ikinci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan mallardan, değeri 250.000 (ikiyüzellibin) ABD Dolarına kadar olanlar ile değer ve miktarına bakılmaksızın birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde belirtilen malların bedelsiz ihracat izni başvuruları doğrudan ilgili gümrük idaresine yapılır.

2) İkinci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan mallardan, değeri 250.000 (ikiyüzellibin) ABD Doları ve üzeri olanların bedelsiz ihracat izni başvuruları ise, ekteki Bedelsiz İhracat Formu doldurularak İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine yapılır.

3) İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri verilen bedelsiz ihraç izinlerinin bir örneğini talep sahibine, bir örneğini de ilgili gümrük idaresine intikal ettirirler.

4) Bedelsiz ihraç izinlerinin geçerlilik süresi 1 (bir) yıldır.

5) İkinci maddenin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentleri çerçevesinde yapılacak bedelsiz ihracata, doğrudan gümrük idaresince izin verilir. Ancak (ç) bendi uyarınca bedelsiz ihracı yapılacak malların yolcu beraberinde götürülmeyip, önce veya sonra gönderilmesi halinde, Türkiye'de satın

alındığının belgelenmesi, taşıt götürülmesi halinde ise taşıtın trafik tescil kuruluşlarınca ve vergi dairelerince kayıtlarının kapatıldığının belgelenmesi gerekir.

6) İkinci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamında, yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 11/1-b maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanarak yurt dışına götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtların bedelsiz ihracına, satıcı tarafından verilen satış faturası nüshası veya satıcı onaylı örneklerine istinaden, ilgili gümrük idarelerince izin verilir.

7) Söz konusu satış faturasının bir nüshası veya satıcı onaylı bir örneği, Türkiye İstatistik Kurumuna gönderilmesini teminen, ilgili gümrük idaresince Gümrükler Genel Müdürlüğüne intikal ettirilir ***(Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ'in 3.Maddesi).***

- *Bedelsiz ihracat nedeniyle düzenlenen kağıtlar Damga Vergisine tabidir.*

I- İHRACAT

İhracata ilişkin kanuni düzenlemeler ana hatlarıyla 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 150 ve 151.maddeleri, Gümrük Yönetmeliği'nin 415 ilâ 418.maddeleri, 95/7623 sayı ve 22.12.1995 tarihli İhracat Rejim Kararı, 26190/06.06.2006 sayı ve tarihli Resmi Gazetede yayımlanan İhracat Yönetmeliği ile çeşitli İhracat Tebliğleri ve ilgili diğer mevzuat hükümlerinden oluşmaktadır.

Bedelsiz İhracat: Karşılığında yurt dışından bir ödeme yapılmaksızın yurt dışına mal çıkarılmasınıdır.

İhracat rejimi: Serbest dolaşımda bulunan eşyanın ihraç amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışına ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

İhracat: Bir malın, yürürlükteki ihracat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasını veyahut Bakanlıkça ihracat olarak kabul edilecek sair çıkış ve işlemlerini,

Mal: Her türlü eşya, madde, ürün veya değeri,

İhracatçı: İhraç edeceği mala göre ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine üye olan, vergi numarasına sahip gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte

yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan ortaklıkları ifade eder ***(İhracat Yönetmeliği 4.maddesi).***

İhraç eşyası, buna ilişkin gümrük beyannamesinin tescili sırasında bulunduğu durum ve niteliğini gümrük kontrolünden çıktığı sırada da aynen muhafaza etmesi ve bu haliyle Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesi koşuluyla fiilen ihraç edilmiş sayılır. Fiili ihracata müteakip ihraç eşyası üzerindeki gümrük kontrolü de sona erer ***(Gümrük Kanunu 151.maddesi).***

En basit anlatımla fiili ihracat: İhraç eşyasının Gümrük Kanunu hükümleri çerçevesinde muayenesinin yapılıp taşıta yüklenmesi, kısım kısım gelmekte olan eşyada da yüklemenin tamamlanması ve eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesidir.

Fiili İhracat: İhraç ürününün, buna ilişkin gümrük beyannamesinin tescili sırasında bulunduğu durum ve niteliğini gümrük denetiminden çıktığı sırada da aynen muhafaza etmesi ve bu haliyle Türkiye Gümrük Bölgesi'ni terk etmesidir. Serbest Bölgelere yapılan satışlarda ise ürünün buradan başka bir ülkeye ihraç edildiğinin tevsikidir ***(Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 06.04.2018 tarih ve 2018/12 sayılı Kararı'nın 3.maddesi).***

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği Onayı/Kaydı: İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından gümrük beyannamesi onay/kayıt işlemleriyle ilgili olarak verilecek onay, kayıt ve/veya elektronik onayı/kaydı,

İhraç Müsaadesi: Ülke ekonomisinin ihtiyaçları, iç ve dış piyasa arz ve talep durumu, satış şekli ile alıcı ülke ve firmaların ülkemiz ile olan ticari ve ekonomik ilişkileri gibi hususlar göz önünde tutularak Müsteşarlıkça verilen ihraç iznini,

Kayda Bağlı İhracat: Gümrük beyannamesinin, ihracattan önce İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kayda alındığı ihracat şeklini,

İfade eder ***(İhracat Yönetmeliği'nin 4.maddesi).***

- Ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracat işlemleri, gümrük mevzuatı hükümlerine tabidir ***(İhracat Yönetmeliği 13.madde).***

Yapılan beyan, bağlayıcıdır. Beyannamede imzası bulunan kişiler cezai hükümlerin uygulanması açısından beyannamede belirtilen bilgiler ile beyannameye ekli belgelerin doğruluğu ve ilgili rejimin gerektirdiği bütün yükümlülüklere uyulmasından sorumludur.

Doğrudan temsil durumunda bu sorumluluk adına hareket edilenlere aittir. Beyanın bağlayıcı olması nedeniyle beyanname başkasına devredilemez. Eşyanın başkalarına satılması beyan sahiplerini yükümlülüklerinden kurtarmaz ***(Gümrük Yönetmeliği 113.maddesi).***

Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesini terk ettiği tarih; **a)** Kara ve demir yoluyla çıkışlarda, gümrük idaresince çıkış işlemleri tamamlanıp kara sınırından yabancı bir ülkeye fiilen çıktığı veya serbest bölgeye fiilen girdiği,

b) Deniz ve hava yoluyla çıkışlarda, eşyanın yüklendiği deniz veya hava taşıtının hareket ettiği,

c) Dış seferde bulunan ya da dış sefere çıkacak olan deniz ve hava taşıtlarına 418 ve 476 ila 482'inci maddeler çerçevesinde yapılacak teslimlerde eşyanın teslim edildiği, tarih olarak kabul edilir ***(Gümrük Yönetmeliği 416.maddesi).***

Bedelsiz Olarak İhraç Edilebilecek Mallar: 1-a) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından götürülen veya gönderilen hediyeler, miktarı ticari teamüllere uygun numuneler ile reklam ve tanıtım malları, yeniden kullanıma veya geri dönüşüme konu ithal edilmiş mal ve ambalaj malzemeleri,

b) Daha önce usulüne uygun olarak ihraç edilmiş malların bedelsiz gönderilmesi ticari örf ve adetlere uygun parçaları, fireleri ile garantili olarak ihraç edilen malların garanti süresi içinde yenilenmesi gereken parçaları,

c) Yabancı misyon mensuplarının, Türkiye'de çalışan yabancıların, yurt dışına hane nakli suretiyle gidecek Türk vatandaşlarının, daimi veya geçici görevle yurt dışına giden kamu görevlilerinin, bu durumlarının ilgili mercilerce belgelenmesi şartıyla, beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtlar,

ç) Yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtlar,

d) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve üniversitelerin; görevleri veya anlaşmalar gereği gönderecekleri mal ve taşıtlar,

e) Savaş, deprem, sel, salgın hastalık, kıtlık ve benzeri afet durumlarında; kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, üniversiteler, Kızılay ile kamu yararına çalışan dernek ve vakıfların

gönderecekleri insani yardım malzemeleri.

2) Yukarıda belirtilenler dışında kalan hususlar, İhracat Genel Müdürlüğü görüşü alınarak, ilgili gümrük idaresi veya İhracatçı Birliği Genel Sekreterliğince sonuçlandırılır ***(Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ'in 2.Maddesi).***

- İhracat: 2008/12 sayılı Bedelsiz İhracat Tebliği'nin 2/e maddesi çerçevesinde, savaş, deprem, sel, salgın hastalık, kıtlık ve benzeri afet durumlarında; kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, üniversiteler, Kızılay ile kamu yararına çalışan dernek ve vakıfları yurt dışına bedelsiz olarak insani yardım malzemeleri gönderebilmektedir. Keza, bu kapsamda bedelsiz ihraç edilecek eşyanın tabi olacağı usul ve esaslar da anılan Tebliğ'in 3 ve müteakip maddelerinde belirtilmiştir.

Mezkur Tebliğ'in 2/e maddesi kapsamında bedelsiz olarak gönderilecek insani yardım malzemelerinin yurt dışına çıkış işlemlerinin, yardım malzemesinin cins, nev'i ve niteliği, miktarı ile yüklendiği taşıt aracına ilişkin bilgileri içeren eşya listesinin ibrazı kaydıyla eşyanın çıkışına izin verilmesi ve bu şekilde çıkışına müsaade edilen eşyanın tamamlayıcı beyanının en geç izleyen ayın ilk üç günü içinde yapılması gerekir ***(Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2011/19 Sayılı Genelgesi).***

İzin Mercii ve Uygulama Usulleri: 1) İkinci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan mallardan, değeri 250.000 (ikiyüzellibin) ABD Dolarına kadar olanlar ile değer ve miktarına bakılmaksızın birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde belirtilen malların bedelsiz ihracat izni başvuruları doğrudan ilgili gümrük idaresine yapılır.

2) İkinci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan mallardan, değeri 250.000 (ikiyüzellibin) ABD Doları ve üzeri olanların bedelsiz ihracat izni başvuruları ise, ekteki Bedelsiz İhracat Formu doldurularak İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine yapılır.

3) İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri verilen bedelsiz ihraç izinlerinin bir örneğini talep sahibine, bir örneğini de ilgili gümrük idaresine intikal ettirirler.

4) Bedelsiz ihraç izinlerinin geçerlilik süresi 1 (bir) yıldır.

5) İkinci maddenin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentleri çerçevesinde yapılacak bedelsiz ihracata, doğrudan gümrük idaresince izin verilir. Ancak (ç) bendi uyarınca bedelsiz ihracı yapılacak malların yolcu beraberinde götürülmeyip, önce veya sonra gönderilmesi halinde,

Türkiye'de/Türkiye’den satın alındığının belgelendirilmesi, taşıt götürülmesi halinde ise taşıtın trafik tescil kuruluşlarınca ve vergi dairelerince kayıtlarının kapatıldığının belgelendirilmesi gerekir.

6) İkinci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamında, yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 11/1-b maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanarak yurt dışına götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtların bedelsiz ihracına, satıcı tarafından verilen satış faturası nüshası veya satıcı onaylı örneklerine istinaden, ilgili gümrük idarelerince izin verilir.

7) Söz konusu satış faturasının bir nüshası veya satıcı onaylı bir örneği, Türkiye İstatistik Kurumuna gönderilmesini teminen, ilgili gümrük idaresince Gümrükler Genel Müdürlüğü’ne intikal ettirilir ***(Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ’in 3.Maddesi).***

Yasak ve İhracı Ön İzne Bağlı Mallar: Kanun, kararname ve uluslararası anlaşmalarla ihracı yasaklanmış malların bedelsiz ihracatına izin verilmez. İhracı ön izne bağlı malların bedelsiz olarak ihraç edilmesi de, ancak ilgili merciin ön iznine istinaden mümkündür ***(Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ’in 4.Maddesi).***

İhracında Fon Kesintisi Aranan Mallar: 1) İhracı Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kesintisine tabi eşyaların bedelsiz olarak ihraç edilebilmesi için, söz konusu primin ödendiğine dair banka dekontunun ibrazı gerekir. Ancak FOB değeri 1.000 (bin) ABD Dolarını geçmeyen malların bedelsiz ihracı Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kesintisine tabi değildir.

2) 6/6/2006 tarihli ve 26190 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (İhracat 2006/7) eki listedeki mallardan, değeri FOB l.000 (bin) ABD Dolarının üzerinde olanların bedelsiz ihracında, kayıt şartı aranır ***(Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ’in 5.Maddesi).***

- *Bedelsiz ihracata konu mal, ihracatta uygulanan desteklerden yararlandırılmaz. Bu Tebliğ kapsamında yapılacak bedelsiz ihracat, standartlar ve ürünlere ilişkin teknik mevzuat hükümlerine tabi değildir.* ***Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ’in 6 ve 7.Maddeleri).***

İhracatçı Birliğine Üyelik: Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ'in ikinci maddenin birinci fıkrasının (a), (c), (ç), (d) ve (e) bentleri kapsamında yapılacak bedelsiz ihracatta, İhracatçı Birliğine üye olma şartı aranmaz ***(Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ'in 8.Maddesi).***

- 4/3/2020 tarih ve 31058 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (İhracat: 96/31)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2020/4)" ile ihracı yasak ve ön izne bağlı mallar arasına, Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği kapsamında piyasaya arz edilen "koruyucu maske (gaz, toz ve radyoaktif toz filtreli maskeler)", "tulum (koruyucu iş elbisesi)", "sıvı geçirmez önlük (kimyasallara karşı kullanılan koruyucu önlükler)", "gözlük (koruyucu gözlükler)" ile Tıbbi Cihaz Yönetmeliği kapsamında piyasaya arz edilen "tıbbi ve cerrahi maske" ve "tıbbi steril/non-steril eldivenler" eklenmiş olup, bu ürünlerin ihracatı Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nun ön iznine bağlanmıştır.

- 18/3/2020 tarih ve 31072 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: İhracat 2006/7)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat 2020/5)" ile ihracı kayda bağlı mallar arasına Etil Alkol (GTP: 22.07 (GTİP: 2207.20.00.10.15 ve GTİP: 2207.20.00.90.15 hariç), GTİP: 2208.90.91.10.00, 2208.90.91.90.00, 2208.90.99.10.00, 2208.90.99.90.00) olmak üzere), Kolonya (GTİP: 3303.00.90.00.11), Dezenfektan (GTİP: 3402.90.10.00.12, 3808.94.10.00.00, 3808.94.20.00.00, 3808.94.90.00.19, 3808.94.90.00.11, 2905.12.00.00.12), Hidrojen Peroksit (GTP: 28.47), Yalnız Meltblown Kumaş (GTP: 56.03) eklenmiştir.

- 26/3/ 2020 tarih ve 31080 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (İhracat: 96/31)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2020/6)" ile ihracı yasak ve ön izne bağlı mallar arasına Tıbbi Cihaz Yönetmeliği kapsamında piyasaya arz edilen "Ventilatör, Ecmo, Oksijen Konsantratörü, Ventilatör Cihazı Sarfları, Hasta Devreleri (Anestezi/Ventilatör Devresi), IV Kanül, Entübasyon Tüpleri ve Yoğun Bakım Monitörleri" eklenmiş olup bu ürünlerin ihracatı Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nun ön iznine bağlanmıştır.

Öte yandan; bahse konu düzenlemeler ile amaçlanan küresel salgın döneminde yurt içi piyasanın ihtiyacı olan ürünlerde oluşabilecek muhtemel tedarik sıkıntısını ortadan kaldırmak üzere tedbir almak olup, anılan mevzuat hükümlerinde diplomatik veya şahsi yardım/hibe şeklindeki ihraç

talepleri için ayrı bir istisnai düzenlemeye yer verilmemiştir.

Bu Hususlar Muvacehesinde; **I.** Bedelsiz İhracata İlişkin Tebliğ'in (İhracat 2008/12) 4.maddesi gereğince yukarıda mezkur ihracı ön izne bağlı malların bedelsiz olarak ihraç edilmesi için Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nun ön izninin alınmasının,

II. İhracı Kayda bağlanan bahse konu mallardan değeri FOB l.000 (bin) ABD Dolarını geçen malların bedelsiz olarak ihracında kayıt şartı arandığından, bu malların ihracatında ise ilgili İhracatçı Birliği Genel Sekreterliğine ("etil alkol, kolonya, dezenfektan, hidrojen peroksit" ihracatına konu olan mallar için koordinatör birlik olarak tayin edilen **İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği'ne**, "Yalnız meltblown kumaş" ihracatına konu mallar için koordinatör birlik olarak tayin edilen **İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği'ne**), ihracatçı firmalar tarafından başvuruda bulunulması gerekir ***(İhracat Genel Müdürlüğü'nün 07.04.2020 Tarih ve 53728571 Sayılı Tasarruflu Yazısı).***

Tamamlayıcı Beyan: Bilindiği üzere, Gümrük Yönetmeliği'nin "İhracat rejiminde tamamlayıcı beyan" başlıklı 158.maddesinin ikinci fıkrası hükmü uyarınca, *bir ay içinde gerçekleştirilen basitleştirilmiş işlemlere ilişkin tamamlayıcı beyanın izleyen ayın ilk üç günü içinde yapılması gerekmektedir.* Söz konusu Yönetmelik maddesi hükmüne, yurt dışına gönderilecek insani yardım malzemelerinin, eşya listesi verilmek suretiyle basitleştirilmiş usulde beyan edilmesine imkan veren 28.03.2011 tarihli ve 2011/19 sayılı Genelge'de de yer verilmiştir. 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 10.maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü kapsamında, Bakanlık Makamından alınan 14.06.2016 tarihli ve 16602390 sayılı Onayla münhasıran *Türk Kızılayı için uygulanmak üzere, insani yardım malzemelerinin çıkışına ilişkin tamamlayıcı beyanın takip eden ayın son gününe kadar yapılabilmesi uygun bulunmuştur* ***(Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 21.06.2016 Tarih ve 16865036 Sayılı Tasarruflu Yazısı).***

Bedelsiz İhracat ve Damga Vergisi: 2008/12 sayılı tebliğin 6.maddesi de göz önünde bulundurulduğunda, 1 Seri No.lu Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulaması Hakkında Tebliğ kapsamında döviz kazandırıcı bir faaliyet olmayan bedelsiz ihracat nedeniyle düzenlenen kağıtların, Damga Vergisi Kanununun Ek 2.maddesi çerçevesinde damga vergisi istisnasından yararlanılması mümkün bulunmamaktadır. Diğer bir değişle; *Bedelsiz ihracat nedeniyle düzenlenen kağıtlar Damga Vergisine tabidir* ***(Gelir İdaresi Başkanlığının***

04.02.2011 Tarih ve 010877 Sayılı Yazısı).

Bedelsiz İhracat: İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri'nce düzenlenecek 0953 kodlu TPS-Bedelsiz İhracat İzni verilmesi ve kullanılmasına ilişkin işlemler aşağıda belirtilmiştir: **1)** 0953 kodlu TPS-Bedelsiz İhracat İzni başvurusu yükümlüsünce Tek Pencere Portal Sistemi (https://uygulama.gtb.gov.tr/TekPencere) üzerinden gerçekleştirilir. 0953 kodlu TPS-Bedelsiz İhracat İzni başvurusu Ticaret Bakanlığı internet sitesinde yer alan rehberde belirtilen hususlar dikkate alınarak başvuru sahibi tarafından doldurulur ve İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri'ne elektronik ortamda gönderilir.

2) Yapılan inceleme neticesinde herhangi bir eksiklik veya hata bulunmadığı tespit edilen başvurular ile tespit edilen eksiklik ve/veya hataların yükümlüsünce giderildiği anlaşılan başvurular İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri'nce, 2008/12 Sayılı Bedelsiz İhracata İlişkin Tebliğ kapsamında incelenmek üzere kabul edilir.

3) Kabul edilen başvurunun uygun bulunması halinde, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri tarafından 0953 kodlu TPS-Bedelsiz İhracat İzni başvurusu Tek Pencere Portal Sistemi üzerinden onaylanır ve sistem tarafından 0953 TPS-Bedelsiz İhracat İzni kodlu e-belge ile bu belgeye ait 23 haneli numara üretilir.

4) Tek Pencere Sistemi tarafından verilen 23 haneli belge numarası/belge satır numarası (Örnek: Referans No: 16545419880849000000392/1) ilgili gümrük beyannamesinin 44 no.lu kutusunda "Belge Referans No" ve "Belge Tarihi" alanlarında beyan edilir.

5) Söz konusu belgeye ilişkin bilgiler elektronik ortamda yer alacağından, beyanname ekinde ayrıca kâğıt ortamında ıslak imzalı ithal izin belgesi aranmaz. Gümrük işlemleri sırasında ihtiyaç duyulması halinde belge içeriğinin Tek Pencere Sistemi üzerinden sorgulanması mümkündür ***(Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 2016/39 Sayılı Genelgesi).***

İhracat Beyannamesinin 10 Kalemden Fazla Ve Azami FOB 25.000-USD Bedelle Düzenlendiği Haller İle Promosyon Amaçlı Olarak Yurt Dışına Bedelsiz İhraç Edilen Ve Çok Sayıda Kalemden Oluşan Eşyanın İhracat Gümrük İşlemleri: Gümrük Kanununun 150.maddesinin dördüncü fıkrasının; Gerektiğinde ihraç eşyasının cinsine, niteliklerine ve ihracatın özelliğine göre ihracatın daha kolay yapılmasını sağlayacak usul ve esasları belirleme konusunda Ticaret Bakanlığı'na verdiği yetki çerçevesinde, ihracat beyannamesinin 10 kalemden

fazla ve azami **FOB 25.000 ABD Doları** bedelle düzenlendiği haller **ile** promosyon amaçlı olarak yurt dışına **bedelsiz ihraç edilen** ve çok sayıda kalemden oluşan eşyanın ihracat gümrük işlemlerinin seri şekilde sonuçlandırılmasına yönelik olarak ve beyan sahibinin talebi halinde aşağıda belirtilen usul dairesinde gümrük beyanında bulunulması uygun bulunmuştur:

1) İhracat beyannamesi kapsamında yer alan ve aynı fasılda sınıflandırılan kalemler bu fasıldan ve *tek kalem olarak miktar bakımından en fazla olanının sınıflandırıldığı GTİP'ten beyan edilecektir.*

2) İhracat beyannamesi muhteviyatı eşyanın;

a) Türk Gümrük Tarife Cetveli'nin 01 ila 24 üncü (24. fasıl dahil) fasıllarında sınıflandırılan,

b) Dahilde İşleme Rejimi kapsamında ihraç edilen,

c) Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında ihraç edilen,

ç) İhracat iadesinden ve/veya ihracata yönelik devlet yardımlarından yararlanan,

d) İhracatında DFİF'e prim kesintisi veya DFİF'ten prim ödemesi yapılan,

e) Türkiye Gümrük Bölgesi'nden geçici olarak ihraç edilen,

f) Transit ticarete tabi tutulan,

g) İhracatı zorunlu standart ve/veya ticari kalite kontrolüne tabi tutulan,

ğ) İhracatı ön izne bağlı olan, eşyadan olması halinde ihracat gümrük işlemlerinde yukarıda belirtilen şekilde gümrük beyanı yapılmasına izin verilmez.

3) ***Bedelsiz ihracat;*** *3065 sayılı KDV Kanununun 11 ve 12.maddeleri çerçevesinde ihracatçıya iade edilen KDV, bu Genelgenin 2-(ç) maddesinde belirtilen ihracat iadesinden veya ihracata yönelik devlet yardımlarından yararlanan eşya kapsamında değerlendirilemez* ***(Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2013/34 Sayılı Genelgesi).***

- İhracat: 2008/12 sayılı Bedelsiz İhracata İlişkin Tebliğ kapsamında gerçekleştirilecek bedelsiz ihracat işlemlerinde sıfır veya bedelsiz olarak düzenlenecek olan faturanın firmaların ihtiyaçları doğrultusunda ilgili gümrük idaresine ibrazı mümkün bulunmaktadır ***(Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2013/35 Sayılı Genelgesi).***

İhraç Kaydıyla Teslim Edilen Eşyanın İhracatçı Firma Tarafından Bedelsiz Olarak İhraç Edilmesi Durumunda Tecil-Terkin Uygulaması: İhracatçı tarafından imalatçıdan ihraç kaydıyla temin edilen malların bedelsiz olarak ihraç edilmesi, bu işleme ilişkin olarak tecil-terkin uygulanmasına engel değildir.

Buna göre, ihracatçı firma tarafından bedelsiz olarak ihraç edilen malların;

- İmalatçıları tarafından ihraç kaydıyla teslim edilmiş olması,

- Teslim tarihini takip eden aybaşından itibaren üç ay (ek süre verilmiş olması halinde ise bu süre) içinde bedelsiz olarak ihracının gerçekleştiğine dair ihracatçının gümrük beyannamesinin vergi dairesine ibraz edilmesi halinde imalatçının ilgili dönem beyannamesi ile beyan ettiği vergiden tecil edilen verginin terkini, tecil edilemeyen kısmın ise iadesi mümkün bulunmaktadır ***(60 Sayılı Katma Değer Vergisi Sirküleri).***

SONUÇ

Karşılığında yurt dışından bir ödeme yapılmaksızın yurt dışına mal çıkarılması, bedelsiz ihracattır. Gümrük Yönetmeliği'nin "İhracat rejiminde tamamlayıcı beyan" başlıklı 158.maddesinin ikinci fıkrası hükmü uyarınca, bir ay içinde gerçekleştirilen basitleştirilmiş ihracat işlemlerine ilişkin tamamlayıcı beyanın izleyen ayın ilk üç günü içinde yapılması gerekir.

- Kanun, kararname ve uluslararası anlaşmalarla ihracı yasaklanmış malların bedelsiz ihracatına izin verilmez. İhracı ön izne bağlı malların bedelsiz olarak ihraç edilmesi de, ancak ilgili merciin ön iznine istinaden mümkündür.

- Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ'in İkinci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan mallardan, değeri 250.000 (ikiyüzellibin) ABD Dolarına kadar olanlar ile değer ve miktarına bakılmaksızın birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde belirtilen malların bedelsiz ihracat izni başvuruları doğrudan ilgili gümrük idaresine yapılır.

İkinci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan mallardan, değeri 250.000 (ikiyüzellibin) ABD Doları ve üzeri olanların bedelsiz ihracat izni başvuruları ise, ekteki Bedelsiz İhracat Formu doldurularak İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine yapılır. Bedelsiz ihraç izinlerinin geçerlilik süresi 1 (bir) yıldır. İkinci maddenin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentleri çerçevesinde yapılacak bedelsiz ihracata, doğrudan gümrük idaresince izin verilir. Ancak (ç)

bendi uyarınca bedelsiz ihracı yapılacak malların yolcu beraberinde götürülmeyip, önce veya sonra gönderilmesi halinde, Türkiye'de satın alındığının belgelenmesi, taşıt götürülmesi halinde ise taşıtın trafik tescil kuruluşlarınca ve vergi dairelerince kayıtlarının kapatıldığının belgelenmesi gerekir.

İkinci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamında, yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 11/1-b maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanarak yurt dışına götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtların bedelsiz ihracına, satıcı tarafından verilen satış faturası nüshası veya satıcı onaylı örneklerine istinaden, ilgili gümrük idarelerince izin verilir.

- 2008/12 sayılı tebliğin 6.maddesi de göz önünde bulundurulduğunda, 1 Seri No.lu Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulaması Hakkında Tebliğ kapsamında döviz kazandırıcı bir faaliyet olmayan bedelsiz ihracat nedeniyle düzenlenen kağıtların, Damga Vergisi Kanununun Ek 2.maddesi çerçevesinde damga vergisi istisnasından yararlanılması mümkün bulunmamaktadır. Diğer bir değişle; Bedelsiz ihracat nedeniyle düzenlenen kağıtlar Damga Vergisine tabidir.

- İhracatçı tarafından imalatçıdan ihraç kaydıyla temin edilen malların bedelsiz olarak ihraç edilmesi, bu işleme ilişkin olarak tecil-terkin uygulanmasına engel değildir. Buna göre, ihracatçı firma tarafından bedelsiz olarak ihraç edilen malların;

- İmalatçıları tarafından ihraç kaydıyla teslim edilmiş olması ve teslim tarihini takip eden aybaşından itibaren üç ay (ek süre verilmiş olması halinde ise bu süre) içinde bedelsiz olarak ihracının gerçekleştiğine dair ihracatçının gümrük beyannamesinin vergi dairesine ibraz edilmesi halinde imalatçının ilgili dönem beyannamesi ile beyan ettiği vergiden tecil edilen verginin terkini, tecil edilemeyen kısmın ise iadesi mümkündür.

Bu Yazı Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi Sayın Kerim ÇOBAN Tarafından Kaleme Alınmıştır.

EK 1: İhracı Kayda Bağlı Mallar Listesi

EK 2: İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallar Listesi

EK 3: Bedelsiz İhracat Formu.

KAYNAKÇA:

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu.
- Gümrük Yönetmeliği.
- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu.
- İhracat Rejim Kararı.
- İhracat Yönetmeliği.
- Bedelsiz İhracata İlişkin 2008/12 Sayılı Tebliğ.
- Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 06.04.2018 tarih ve 2018/12 sayılı Kararı.
- Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2011/19, 2013/34, 2013/35 Sayılı Genelgeleri
- Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 2016/39 Sayılı Genelgesi.
- 60 Sayılı Katma Değer Vergisi Sirküleri.
- Çeşitli Tasarruflu Yazılar.